

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 44

5. studenoga 2015.

cijena 200 Ft

Santovo – Završen projekt „Razvijanje hrvatskih nastavnih pomagala i programa potpore”

Foto: Stipan Balatinac

4. – 5. stranica

Bačinski susret učenika

6. stranica

Virovitičani u Pečuhu

7. stranica

20. Jesensko folklorno otpodne

11. stranica

Komentar

Ne stoji ništa, ipak je isplativa

Postoji mnogo znamenitih dana koje posebno obilježimo, jer mnoge stvari utječu na naš život, ili naša bolja budućnost, možda budućnost veće skupine ljudi. Prigodom znamenitih dana posvećujemo posebnu pozornost nekim općim stvarima, za koje mislimo da je prirodno i samo tako pripadaju našem životu, jer to ne treba niotkoga prositi, postoji po sebi, npr. rijeke, priroda, zrak, pa često zaboravljamo da bez njih ne možemo ni živjeti, zato ih treba i štiti, čuvati. Upravo zbog toga se obilježavaju dani posvećeni njima. Ima i takvih znamenitih dana koji su posvećeni manjim stvarima, ali također su važni za naš ljepši život u ljudskoj zajednici, naime pridonose tomu da budemo sretniji i zadovoljniji. Ovih se dana obilježava i Dan ljubaznosti (13. studenoga). Možda taj dan nije toliko važan za mnoge ljude, jer bez ljubaznosti se može živjeti, ali koliko vrijedi naš život bez nje, koliko nam može biti sretan život bez ljubaznosti, to su vjerojatno mnogi iskusili. Sjetimo se samo dana kada se nađemo s mrzovoljnim, neljubaznim, živčanim, napetim ljudima i cijeli dan provedemo okruženi s takvim ljudima, u lošem raspoloženju, tada nam ode volja i za posao. Nažalost, u zadnje vrijeme ljubaznost je izašla iz mode, rijetko nađemo i među djecom, možemo zapaziti kako djeca najčešće vole se smijati neuspjesima svojih vršnjaka što kod mnogih osoba izaziva tjeskobe. Dijete po naravi želi dobro, dakako, u njegovu ponašanju nazočne su i nasljedne osobine, ali ako dijete raste u ljubaznom, ugodnom okruženju, gdje se podnosi različitost, postat će zadovoljna i ljubazna osoba. U današnje je vrijeme sve manje nazočna ljubaznost, sve manje opraštamo, susretljivo dajemo, iskazujemo zahvalu. Katkad se nađemo u stanju da iskreno iskažemo pristojnost i ljubaznost, i nakon toga požalimo, jer umjesto da to primaju pozitivno dobivamo negativne odgovore, reakcije. Ljubaznost zapravo nije ništa drugo nego snošljivost i prihvaćanje različitosti, susretljivo saobraćanje s ljudima, biti uslužan i da usluge koje učinimo radimo s dobrom voljom. U današnjem društvu koje prolazi kroz krizu, mnogi misle ako su neljubazni i grubi, da su tako snažni, a ja mislim da je baš suprotno. Vjerujem da ljubaznost ipak nije nestala, nego se samo skriva, jer mnogi su bili povrijeđeni i zaboravili kako je to kada je netko ljubazan. Ljubaznost je lijepa gesta, međutim znanstvena su istraživanja dokazala da je i isplativa, jer ima psiholoških i fizioloških dobrobiti za naš organizam. Znanstvenici kažu da ljubaznost i pomaganje drugima ne samo da će nas usrećiti nego i smanjiti rizik infarkta i potištenosti, pomaganje jača imunitet i mozak. Istraživanja su pokazala i to da oni koji su redovito pomagali drugima, imali su bolje duševno zdravlje. Dakle, isplati se biti ljubazan, no ipak nemojmo biti ljubazni samo zato što očekujemo od toga svoje duševno zdravlje, nego zato što se i sami bolje osjećamo od toga, pa će nam se i zdravlje neprimjetno popraviti.

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Naša matična domovina, Republika Hrvatska nalazi se pred parlamentarnim izborima, izborima za zastupnike u Hrvatski sabor koji će biti održani 8. studenoga. Hrvatski državljani moći će ostvariti pravo glasa i u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske, tako i na veleposlanstvu u Budimpešti i na generalnom konzulatu u Peču. U Mađarskoj, po našim saznanjima, oko tisuću mađarskih građana ima hrvatsko državljanstvo, od čega, po našim saznanjima, na

po mišljenju biračkoga tijela, a ne stranke. Izborni zakon koji to omogućuje i na parlamentarnim izborima, stupio je na snagu početkom 2015. godine.

Pobornik sam preferencijalnoga glasa u svjetlu izbora za hrvatske narodnosne zastupnike u Mađarskoj, i na mjesnim i narodnosnim izborima, te posebice na parlamentarnim izborima gdje hrvatski birači mogu birati zastupnika Hrvata (ili glasnogovornika) u Mađarski parlament.

Pobornik sam preferencijalnoga glasa u svjetlu izbora za hrvatske narodnosne zastupnike u Mađarskoj, i na mjesnim i narodnosnim izborima, te posebice na parlamentarnim izborima gdje hrvatski birači mogu birati zastupnika Hrvata (ili glasnogovornika) u Mađarski parlament.

Preferencijalnim glasom postoji nada da bi se smanjila ravnodušnost birača i povećala politička aktivnost jer se biračima nudi nada da na izborima imaju priliku odabrati kandidate s konkretnim imenom i prezimenom, kojega smatraju najboljim, najsposobnijim, najmjerodavnijim i najvjerodostojnijim. Naime, uz određenu listu mogu zaokružiti i jednog kandidata na toj listi. Ovakvim

načinom izabrani kandidati imat će i znatno veću odgovornost prema samim biračima nego što je to do sada bilo. Ovaj model nije stran u Hrvatskoj, on se već dva puta primjenjivao i na izborima za Europski parlament. Sada, prvi put, i na parlamentarnim izborima. Ovaj model glasovanja primjenjuje se u brojnim državama.

Na izborima 8. studenoga birači će prvi put imati mogućnost glasovati na tzv. otvorenim listama za izbor zastupnika i zastupnica u Hrvatski sabor. Birač ima pravo odabrati listu i/ili svoj glas dati jednom kandidatu/kandidatkinji unutar liste koju je odabrao.

Preferencijalni sustav glasovanja nudi mogućnosti glasovanja za određenu listu pravom zaokruživanja određenog kandidata s liste, a poredak kandidata na listi određuje postavljatelj liste.

Ovaj preferencijalni sustav glasovanja trebao bi biti svojevrsno jamstvo ostvarivanja volje svakoga birača prilikom glasovanja na listu i jamstvo izbora najboljih kandidata

načinom izabrani kandidati imat će i znatno veću odgovornost prema samim biračima nego što je to do sada bilo. Ovaj model nije stran u Hrvatskoj, on se već dva puta primjenjivao i na izborima za Europski parlament. Sada, prvi put, i na parlamentarnim izborima. Ovaj model glasovanja primjenjuje se u brojnim državama.

Kažu ovih dana kako bi ključnu ulogu u sastavljanju buduće vlade Republike Hrvatske, zbog tijesnih rezultata koje predviđaju analitičari, moglo imati osam manjinskih zastupnika u Hrvatskom saboru (s punim pravom glasa), tri srpska i pet ostalih koji se biraju u XII. izbornoj jedinici. I oni se biraju s lista s mogućnošću davanja preferencijalnoga glasa.

Branka Pavić Blažetin

Budućnost vjerskih obreda na hrvatskom jeziku u Pečuškoj biskupiji

Sveta misa u Drvljancima na ovogodišnjemu Državnom hodočašću u HDS-ovoj organizaciji

Budućnost vjerskih obreda na hrvatskom jeziku u Pečuškoj biskupiji, njihovu optimalnost, učestalost moguće je osigurati tješnjom suradnjom Hrvatske referature Pečuške biskupije i hrvatskih samouprava na području Pečuške biskupije – smatraju sudionici sastanka održanog nedavno u Pečuhu.

Pečuška biskupija preko svoga Pastoralnog ureda ima i referaturu za narodnosne zajednice koje obitavaju na njezinu području, pa tako i Hrvatsku referaturu na čijem je čelu dekan župnik Ladislav Ronta, župnik Harkanjske rimokatoličke župe. Referature za narodnosti novi su poticaji koji su uspostavljeni dolaskom na čelo Biskupije biskupa Györgya Udvardya. U Pečuškoj biskupiji ima lijepi broj svećenika koji mogu misiti na hrvatskom jeziku, što svećenika podrijetlom Hrvata s područja Biskupije, što svećenika podrijetlom Mađara koji su studirali na bogoslovnim sveučilištima u Hrvatskoj ili u Srbiji. Tako je i sam povjerenik za pastoralni rad Pečuške biskupije mons. Franjo Pavleković Hrvat rodom iz podravskoga Novog Sela, a Ladislav Ronta koji je na čelu Hrvatske referature podrijetlom je podravski Hrvat rođen u Križevcima, tu je i seksarski župnik Ladislav Bačmai, podravski Hrvat rođen u Starinu, i niz drugih vrlih svećenika. Već lani, nakon utemeljenja, Hrvatsko povjerenstvo održalo je susret svećenika na temu: važnost materinjeg jezika u vjer-

skom životu. Ove je godine, u želji nastavljanja dijaloga na istu temu i u nadi proširenja sudionika, organiziran sastanak 8. rujna. Sudionike sastanka, predsjednike i zastupnike hrvatskih narodnosnih samouprava u Pečuškoj biskupiji, pozvao je Ladislav Ronta, povjerenik za hrvatsku narodnost. Na sastanku su bili mons. Franjo Pavleković, voditelj Pastoralnog vikarijata, vlč. Ladislav Ronta, zadužen za Hrvatsku referaturu, vlč. Ladislav Bačmai, vlč. Norbert Nagy, vlč. Augustin Darnai, vlč. Gabrijel Barić i bogoslov Tibor Berec te djelatnica Pečuške biskupije Milica Klaić Tarađija.

Vlč. Ronta pozvao je nazočne na poštivanje službenih kanala u međusobnom saobraćaju s obzorom na crkvenu hijerarhiju kako bi se što bolje moglo udovoljiti potrebama za prigodnim svetim misama, koje se u okviru mnogobrojnih dana sela ili drugih prigoda organiziraju u naseljima na poticaj tamošnjih hrvatskih narodnosnih samouprava. Ukazao je na činjenicu zauzetosti svećenika Pečuške biskupije koji mogu služiti svete mise na hrvatskom jeziku, i na teškoće koje se javljaju kada na njima i propovijed treba održati na hrvatskome. Pozvao je nazočne na podupiranje programa posjetom i financijski koji se organiziraju putem hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije. Njemu se pridružio i mons. Pavleković koji je nazočne upoznao s vezama Pečuške biskupije s Đakovačko-

-srijemskom biskupijom i zamolio da kada se pozivaju svećenici iz Hrvatske, neka to ide putem crkvenih kanala, mjesnih župnika, Hrvatske referature, pastoralnog vikarijata. Pozvao je Hrvatsku državnu samoupravu da skenira potrebe gdje bi vjeroučitelji mogli služiti vjeronauk na hrvatskom jeziku, te kako bi bilo dobro one koji to rade sufinancirati i motivirati u obliku konkretnoga jezičnog dodatka. Riječ je uzeo i vlč. Bačmai koji je ukazao na veliku ulogu obitelji u vjerskom životu na materinskom jeziku. Od nazočnih u dijalog se upustio i predsjednik pečuške Hrvatske samouprave koji je zastupao i stav Hrvatske državne samouprave kao njezin predsjednik. Kazao je kako se planira u Baranjskoj županiji napraviti kalendar događanja koji će možda olakšati snalaženje, te zamolio svećenike ako se radi o služenju hrvatskih misa, neka to i budu hrvatske mise, a ne mise malo na hrvatskome, malo na mađarskom jeziku. Uputio je poziv na susret hrvatskih svećenika koji HDS predviđa dogodine organizirati u Prisiki u Muzeju sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, te pozvao nazočne i na davanje zamisli glede vjerskog života koje bi se mogle ugraditi u HDS-ov strateški plan za razdoblje do 2019. godine. Pozvao je nazočne svećenike na sudjelovanje svetoj misi koja će biti služena u sklopu ovogodišnjeg Dana Hrvata u HDS-ovoj organizaciji, koji će se održati 14. studenoga u Martincima. Mons. Pavleković ukazao je na potrebu komunikacije. Reče da su svećenici Pečuške biskupije koji znaju misiti na hrvatskom jeziku i u hrvatskim su sredinama opskrbljeni misnim knjigama na hrvatskom jeziku, te kako im je veća teškoća propovijed na hrvatskome jer oni nisu pohađali bogoslovije na hrvatskom jeziku. Na skupu je bio i dio zastupnika Hrvatske samouprave Baranjske županije, koji su istoga dana, pred skup imali svoju redovitu sjednicu. Oni su ujedno i predstavljali hrvatske samouprave svojih naselja. Skupu se odazvalo dvadesetak sudionika zastupnika sljedećih hrvatskih samouprava Pečuške biskupije: Kukiinja, Semelja, Foka, Martinaca, Mohača, Vršende, Pogana, Pečuha, Šikloša, Šeljina, Harkanja, Salante... Sastanku je nazočila i glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin.

-mcc-

Završna konferencija projekta u Santovu

„Razvijanje hrvatskih nastavnih pomagala i programa potpore“

U organizaciji santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, ustanove u održavanju Hrvatske državne samouprave, 19. listopada u Santovu je održana završna konferencija projekta «Razvijanje hrvatskih nastavnih pomagala i programa potpore» koji je ostvaren s potporom TÁMOP-3.4.1./A-11/ 1-2012-0006., u okviru „Széchenyijeva programa 2020“ sa su-potporom Europskoga socijalnog fonda i Vlade Mađarske.

Menadžer projekta Gabor Győrvári govori o projektu.

U prostorijama santovačke knjižnice svečanost je otvorena prigodnim kulturnim programom santovačkih učenika, pjevanjem mađarske i hrvatske himne u izvedbi pjevačkoga zбора, hrvatskim napjevima koje je izveo školski tamburaški orkestar i kazivanjem stihova santovačkih učenika.

Autorica Janja Živković - Mandić

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja santovačke škole Jose Šibalina koji je uz ostalo istaknuo da je uspješno dovršen dvogodišnji projekt izdavanja novih hrvatskih udžbenika i drugih nastavnih pomagala, okupljenima se obratio zamjenik državnog tajnika Ministarstva ljudskih resursa za narodnosti i civilne društvene veze Attila Fülöp.

Okupljenima se obratio zamjenik državnog tajnika Attila Fülöp.

– Ona vrsta očuvanja kulture, nacionalnog identiteta i jezika koja je omogućena u ovakvim narodnosnim školama, ona vrsta nacionalne samosvijesti i osjećaja narodnosne pripadnosti koju uostalom i narodnosne samouprave, i ustanove podupiru, vrlo je važna, a to je u Mađarskoj omogućeno. Maloprije smo razgovarali s ravnateljem i sve one pohvale koje je dobio moram i javno kazati jer se odnose na ustanovu. Santovačka škola, što vi bolje znate, vrlo je važna i simbolična, jer ova škola, koja će iduće godine obilježiti 70. godišnjicu postojanja, svojedobno je bila

Učenici su izveli prigodan program.

jedna od prvih narodnosnih ustanova, a kada ju je 2000. godine preuzela na održavanje Hrvatska državna samouprava, bila je prva ustanova u Mađarskoj koju je preuzela jedna državna samouprava, i tako utrla put drugima. Vratimo li se samo pet godina unazad, moramo spomenuti da je 2011. izgrađena nova zgrada vrtića i učeničkog doma, zatim ovaj razvojni program nastavnih pomagala i programa potpore koji je ostvaren s potporom europskih fondova, a tijekom ljeta zgotovljeno je i obnovljeno školsko dvorište s novim športskim igralištem. Stoga ova ustanova uistinu može poslužiti kao uzor i drugim obrazovnim ustanovama. Vladi Mađarske uistinu je stalo do toga što želim

potkrijepiti i s dvije brojke. Ove godine Hrvatskoj državnoj samoupravi, ustanovama i medijima na teret državnog proračuna namijenjeno je umalo 600, točnije 580 milijuna forinta potpore, a da to neće biti drukčije ni ubuduće, pokazuje i to da će sljedeće godine u državnom proračunu za narodnosti biti na raspolaganju sveukupno osam milijardi forinta, što je više nego ove godine, a pošto je 2014. za narodnosti bilo četiri milijarde forinta, taj će iznos biti udvostručen.

Autor Stjepan Blažetin

Osim navedenih, svečanosti su pribivali predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Joso Ostrogonac, uime Zavoda za istraživanje i razvoj obrazovanja (OFI) Edit Takács, te petero od ukupno šest autora.

Projekt vrijedan 193 milijuna forinta predstavio je menadžer projekta Gabor Győrvári, koji uz ostalo reče da zbog objektivnih razloga, kako bi što potpunije udovoljili indikatorima, projekt započet 2012. godine, koji je trebao biti dovršen 2014., završen je s malim zakašnjenjem. Projekt je zapravo nastavak već započetog, prvoga pokusnog kruga razvijanja nastavnih pomagala sa znatno skromnijim sredstvima, a u prvom redu usredotočili su se na nacionalnu skupinu predmeta, na književnost, jezik, povijest, narodopis... Posrijedi su udžbenici, radne bilježnice i druga nastavna pomagala, jednim dijelom za dvojezične škole, drugim

Autor Joso Šibalin

dijelom za škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. Bilo je mnogo izazova za tako složeni projekt, među njima i autori i izdavači. Među rezultatima posebno je istaknuo upotpunjenje niza udžbenika koji su nedostajali, a među novinama gimnazijske udžbenike književnosti kojih do sada nije bilo, kao i digitalna nastavna pomagala i interaktivne CD-e flipbooke.

Budući da nisu sve uspjeli upotpuniti, izrazio je potrebu za nastavkom projekta. Sve u svemu, posao je uspješno obavljen, ne samo nastavnih pomagala nego i usavršavanja za pedagoge.

U nastavku su o novoizdanim udžbenicima i drugim nastavnim pomagalima govorili nazočni autori. Autorica Janja Živković-Mandić, profesorica Hrvatske škole Miroslava Krležu, predstavila je dva kompleta udžbenika, Gramatiku i Vježbenicu za 10. razred dvojezičnih gimnazija, te udžbenik za pripremni jezični razred s vježbenicom i CD-om, dakle zvučnim materijalom. Sveučilišni profesor Stjepan Blažetin izradio je četiri čitanke za gimnazijske razrede kojih do sada nije bilo. Ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin upotpunio je udžbenike književnosti, uz postojeće za 5. i 6. razred, s čitankama za 7. i 8. razred dvojezičnih škola. Uz to predstavio je i Metodički priručnik Kreativno u predškolskom odgoju, autorice Anice Filaković i Ljubice Pačko. Nazočni autori predstavili su i udžbenike za narodopis autora Đure Frankovića, koji nije bio nazočan.

Stipan Balatinac

Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu

U suorganizaciji mjesne Osnovne škole i Hrvatske samouprave, 16. listopada u Baćinu je održan već tradicionalni «Županijski susret hrvatskih učenika», koji je svojedobno pokrenula učiteljica hrvatskoga jezika Lenka Stanojev Herner, prva predsjednica baćinske Hrvatske samouprave, utemeljene 1998. godine. Pozivu organizatora odazvalo se 130 učenika predmetne i dvojezične nastave hrvatskoga jezika iz osam naselja, odnosno osam bačvanskih škola, a u pratnji svojih učitelja i nastavnika.

U ime domaćina, okupljene sudionike, učenike, njihove učitelje odnosno nastavnike i goste srdačno je pozdravio ravnatelj škole László Tamaskó. Tom je prigodom izrazio zadovoljstvo što su se gosti odazvali u tako velikom broju i time dupkom ispunili športsku dvoranu.

Svake se godine u Baćinu okupi zavidan broj učenika.

Nazočnima se u ime suorganizatora, mjesne osnovne škole i hrvatske samouprave obratila i učiteljica hrvatskoga jezika Marija Prodan, ujedno glavna organizatorica Susreta, naglašujući kako se pozivu odazvalo osam škola u kojima se predaje hrvatski. U sedam od njih hrvatski se uči kao predmet, a u santovačkome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu odvija se dvojezična nastava. Ove su se godine pozivu odazvali učenici i nastavnici dviju bajskih škola: Fancaške osnovne škole i Osnovne škole «Šugavica» s bajskog Dolnjaka, zatim iz Gare, Kaćmara, Santova, Aljmaša, Dušnoka i Baćina. Kao glavni cilj Susreta učiteljica Marija Prodan istaknula je da se uz natjecanje i druženje njeguje hrvatski jezik i jača nacionalna svijest, da se očuva opstojnost hrvatske narodnosti u ovoj regiji i ojača osjećaj o nacionalnoj pripadnosti. Najprije je predstavila ravnatelja škole Lászlóa Tamaskóa, predsjednika baćinske Hrvatske samouprave Franju Anišića, te domaće nastavnike, a zatim posebno pozdravila generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga, dopredsjednicu Hrvatske držane samouprave Angelu Šokac Marković, predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i ravnatelja santovačke škole Josu Šibalina, te donaćelnika Csabu Feketea, članove ocjenjivačkog suda, predstavnike hrvatskih glasila u Mađarskoj.

Nakon otvorenja održano je jezično natjecanje učenika na temu «Jesen». Posebno su se natjecali učenici nižih i viših razreda u petočlanim skupinama. Učenici su popunjavali radne listiće s raznim jezičnim i zabavnim zadaćama, natjecali se u raznim športsko-zabavnim vještinama, koristeći se plodovima jeseni, kestenima i kukuruzom, a bilo je vremena i za druženje. Kao i

Kaćmarski učenici sa svojom nastavnicom Anicom Matoš

svake godine, za vrijeme natjecanja športskom dvoranom odjekivala je hrvatska pjesma i tamburaška glazba.

Natjecalo se 12 družina nižih i 14 viših razreda. Da samopozdanja nije manjkalo, o tome nam svjedoče i nazivi družina među kojima su bili, primjerice, Super nogometaši, Kraljevi, Tigrovi, Vukovi Lisice... ali jednako tako mnogo pozornosti posvetili su svom užem zavičaju ili nekim osobinama poput Baćinski najbolji, Dušenici Vir, Santovački vukovi, Ludi Baćinci... Učenici su trebali riješiti deset zadataka koji su se bodovali.

Zahvalivši organizatorima, učenicima sudionicima te njihovim nastavnicima, vrednujući učinak sudionika, predsjednica ocjenjivačkog suda nižih razreda Angela Šokac Marković uz ostalo je naglasila:

– Provjeravajući vaše listiće, možemo zaključiti da ste bili vrlo uspješni, i vješti, te vas moramo pohvaliti. Moram dati i primjedbe. Iako ste s manjim pogreškama riješili jezične zadatke, budući da vrijeme nije bilo ograničeno, dobro bi bilo da ubuduće više pripazite na pravopis i lijepo pisanje. Želim posebno zahvaliti vašim učiteljicama i učiteljima, odnosno nastavnicima koji su vas pripremili i dopratili.

Natjecanje učenika bilo je vrlo izjednačeno i do kraja neizvjesno.

Navedimo da su u kategoriji nižih razreda pobijedili «Kraljevi» s bajskog Dolnjaka, drugi su bili «Jorgovani», I. družina Fancaške osnovne škole, a treća je bila III. fancaška družina «Tigar». U kategoriji viših razreda pobijedila je, također fancaška, družina «Lisica», drugi su bili kaćmarski «Vukovi», a treći «Santovački vukovi». Svim sudionicima dodijeljene su spomenice i čokolade, a od prvog do trećeg mjesta i nagrade. Svim školama Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu darovao je reprezentativnu Antologiju međimurske mlade lirike.

Dodajmo kako je Županijski susret ostvaren s potporom Hrvatske državne samouprave, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i pakšanske Nuklearne elektrane.

Stipan Balatinac

Virovitičani darovali knjige

U organizaciji Vjerskog časopisa Zornica nova, Zaklade «Zornica nova», Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Školskog centra Miroslava Krležu, u Pečuhu je 21. listopada u svečanoj dvorani Školskog centra Miroslava Krležu gostovala virovitička Gradska knjižnica i čitaonica. U sklopu programa prikazan je film o Gradskoj knjižnici, predstavljena slikovnica za djecu, a nastupio je i pjevački zbor Župe blaženog Alojzija Stepinca. Uzvratno je to gostovanje spomenute Gradske knjižnice i čitaonice koja je u proljeće ugostila i predstavila časopis Zornica nova, te knjige Đure Frankovića Blagdanski kalendar 1 i Blagdanski kalendar 2, a nastup je tada imao i Ženski pjevački zbor Augusta Senoe.

Gosti i domaćini

Ravnateljica Gradske knjižnice Višnja Romaj i voditeljica Dječje igraonice Ivana Molnar, koja je i ilustratorica spomenute slikovnice "Miko i Virka u šetnji našim gradom", predstavile i poklonile su je učenicima nižih razreda. Ovom su prigodom učenici Školskog centra Miroslava Krležu kazivali stihove na hrvatskom jeziku te pjevali. Ravnatelj narečenoga Centra Gabor Győrvári predstavio je gostima ustanovu te ih poveo u njezin obilazak. U posjetu je bila i Željka Grahovac, zamjenica virovitičkoga gradonačelnika, i Tihana Harmund, ravnateljica Razvojne agencije VTA, a zadovoljstvo suradnjom izrazila je i glavna urednica časopisa «Zornica nova» i predsjednica Zaklade «Zornica nova» Milica Klaić Tarađija.

Prikazan je dokumentarni film o najstarijoj kulturnoj ustanovi u Virovitici, Gradskoj knjižnici i čitaonici. Program je upotpunio i uvećao svojim nastupom Mješoviti zbor Alojzija Stepinca iz Milanovca.

Nakon prigodnoga programa Virovitičani su posjetili i Hrvatski klub Augusta Šenoe gdje ih je voditelj Mišo Šarošac upoznao s radom Kluba. Virovitička Gradska knjižnica i čitaonica u Pečuh je dovezla i poklon-knjiga, 140-ak naslova, koje je podarila Zakladi „Zornica nova“ i Hrvatskome klubu Augusta Šenoe.

-mcc-

Čitaonica mohačkih Šokaca

Odluka o kupnji nekretnine za zavičajnu kuću

Članstvo mohačke Šokačke čitaonice na nedavnoj izvanrednoj skupštini odlučilo je o kupnji nekretnine. Posrijedi je Balatinčeva kuća u Tánacsicsevoj ulici, nekadašnjoj hrvatskoj gradskoj četvrti. Kako uz ostalo reče predsjednik Šokačke čitaonice i gradski vijećnik Đuro Jakšić, Balatinčeva je kuća s ulične strane suvremena zgrada, ali u dvorištu kuće neoštećeno stoji kućica s otvorenim dimnjakom, drvenim stropom, građenim prije stotinjak godina, te stara staja (štala) i žitnica (ambar). Prema njegovim riječima zgrada se izvrsno može iskoristiti, u prednjem, komfornom dijelu zgrade mogu se organizirati jezični kampovi za djecu, odnosno razne obrtne radionice. Ima obrtnika poduzetnika koji bi mogli voditi takve radionice rukotvorina, u okviru kojih bi svi oni koje zanima njegovanje tradicija, mogli naučiti kukičanje čipaka, vezenje košulja, izradbu šokačkih čarapa, šivanje dijelova stare šokačke nošnje, ali ima mjesta i za kružok rezbarenja mohačkih larfa i drugih bušarskih rekvizita.

Stari dio nekretnine pogodan je za uređivanje zavičajne zbirke, s izvornim namještajem, tkaninama, uporabnim predmetima, a u staji i žitnici mogli bi se prikazati stari alati. Uza suglasnost članstva natjecat će se za prodajnu cijenu nekretnine, a uspiju li u tome, uređivanje zgrade, organiziranje programa neće biti teško.

IZLOŽBA

SPOMEN IZLOŽBA O SEMARTINU

Otvaranje:
13. studenog 2015. godine
u 16.00 sati
Mjesto: Šikloška tvrđava

Izložbu otvara:
Vesna Haluga,
generalka konzulata Generalnog konzulata
Republike Hrvatske u Pečuhu

Sudjeluju:
Judit Ka-Halas i Mirjana Bosnjak, etnologinje
recepta: Jadranka Moyses-Szalai, Ženski pjevački zbor "Semarkuše"

Izložba je osigurana uz pomoć Državnog ureda Hrvatske izvan Republike Hrvatske

HRVATSKA VEČER

14. studenog 2014. godine

Šikloškoj crkvi Svetoga Trojstva
18.00 Sveta misa na hrvatskom jeziku

Domu kulture "Örsi Ferenc"
19.00 Folklorni program

nastupaju: Dječji pjevački zbor Osnovne škole Dorottya Kanizsai, KUD Mohač

20.00 Bal s naramkom

svira: Tamburaški sastav Trula višnja

Ulaz je besplatan

Rezervacija:
hrsamoupravasiklos@gmail.com

„Ljubavna pisma Augusta i Slave Šenoa“

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoa, 13. listopada, u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa otvorena je izložba naslova «Ljubavna pisma Augusta i Slave Šenoa». Pisma su iz 1867. godine, i sva su izložena u maloj galeriji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa. August je imao 28 godina, a Slava 17 godina kada su se upoznali. «Ova i nijedna druga», kazao je već na prvi susret August Šenoa, i, zaista, bila je to ljubav na prvi pogled, kazala je otvarajući izložbu Jasmina Reis, nasljednica ostavštine obitelji Šenoa, čiji je očuh bio Zdenko Šenoa, jedini unuk Augusta Šenoa i posljednji izravni potomak Augusta Šenoa. Zdenko Šenoa svoj život posvetio je očuvanju obiteljske baštine, a bio je čest gost sa suprugom i kod pečuških Hrvata, u Klubu koji nosi ime njegova djeda. Obiteljsku baštinu Šenoinih danas čuva Jasmina Reis koja se brine i o Kući Šenoa u Zagrebu, zaokruženoj cjelini visoke kulturno-povijesne vrijednosti i prostornom okviru sačuvane obiteljske zbirke Šenoa. Stambena je to visoka prizemnica sa suterenom izgrađena 1928. – 1829. godine kao obiteljska rezidencija Milana Šenoa.

August Šenoa rođen je 14. studenoga 1838. godine, kao prvo dijete Therese i Aloisa Schönöe. Otac mu je rođen u Budimu, majka u Trnavi. Šenoin je otac radio kao biskupski slastičar kod biskupa Aleksandra Alagovića na čiji je poziv došao u Zagreb. Na Alagovićev poziv u Zagreb dolazi i otac Therese Šenoa koji je na biskupiji radio kao majordom. Prve pjesme Šenoa je napisao na njemačkome, između ostalog školovao se i u Pečuhu (na mađarskom jeziku) gdje je 1849./50. godine pohađao prvi razred gimnazije cistercitskog samostana.

Znatiželjno slušateljstvo

August Šenoa najpoznatiji je turopoljski zet, Slava je bila iz Velike Gorice. Dirljiva su pisma najplodnijega hrvatskog književnika 19. stoljeća i njegove odabranice. Sreli su se na građanskom balu u svratištu «Biela ruža» u Velikoj Gorici kamo je Šenoa došao na poziv prijatelja Đure plemenitog Ledera kojeg je upoznao dok je studirao u Beču. U jeku žestokih borba plemenitaša za očuvanje stečenih prava te podjela na one koji se zalažu za ugarski hegemonizam i onih sklonijih Jelačićevoj viziji Hrvatske, razvija se Slavina i Augustova ljubavna priča. Vjenčali su se 1868. godine i imali šestero djece. Slava plemennita lštvančić muža Augusta rano je izgubila. Šenoa umire 1881. godine u 43. godini života, a Slava mu ostaje vjerna sve do svoje smrti, umrla je u 94. godini života.

Detalj s izložbe

Šenoino pismo, pismo đaka pisano ocu iz Pečuha

Zaručnička pisma Augusta i Slave objavljena su još za života Slave Šenoa, uz njezino dopuštenje. Od tada su više puta tiskana u raznim izdanjima, a pečuška je izložba njihova prva izložba. Nadamo se da ćemo moći napraviti sličnu izložbu i u Zagrebu, kazala je Jasmina Reis, čestitajući voditelju Kluba Miši Šarošcu na ostvarenju izložbe. Ona je Klubu poklonila prijevod „Zlatarovoga zlata“ na engleski jezik. Knjiga je nedavno objavljena u izdanju zagrebačkog nakladnika Spiritoso. Jasmina Reis poklonila je Klubu i knjigu Milana Šenoa, najstarijeg sina Augusta i Slave Šenoa „Moj otac“ koja je nedavno doživjela svoje novo izdanje, nakon osamdeset i dvije godine, u nakladi Matice hrvatske. Prvi put knjiga je objavljena 1933. godine i u njoj Milan Šenoa sjeća se oca Augusta kojega je izgubio kao dvanaestogodišnji dječak.

Branka Pavić Blažetin

Šest redaka

Ti si me zvala u slađu smrt
a ja to neću

ja svoju smrt hoću gledati
hladno i sabrano kao što ona gleda mene

kao da ne znam kako će ona na kraju
imati tvoje lice

Nikica Petrak

Drugo spravišće unutar projekta Ugarskoga kulturnoga instituta

Predstavljanje gradišćanskoga bogatstva u Umoku

Ugarski kulturni institut je materijalno podupirao projekt pod geslom „Čuvanje gradišćanskohrvatskih običajev na zapadu Ugarske» čiji je koordinator Undanac Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, a ujedno i predsjednik HKD-a «Veseli Gradišćanci». Cilj trih spravišćev u tri miseci je povezati stanovništvo trih naselj prik kulturnoga bogatstva ove regije, i predstaviti jednu vrstu vridnosti ku neumorno gaju i čuvaju aktivisti, sad jur blizu petsto ljet. Tako na prvaj štaciji pri Hrvatskom danu u Kemlji, pri drugoj stanici u Umoku, 10. oktobra, u subotu, kad uvečer su se strefili folkloriši s publikom, a do trećega sastanka uz tradiciju, mužiku i izložbu dojt će ove subote, na Undi.

Neprijateljsko, tmurno i vlažno vrime vani, a nutri u velikoj dvorani kulturnoga doma Umoka poznaniki, prijatelji i ugodna mužika. U pravom su kontrastu skupadošli toga večera Kemljanci, Umočani i Undanci, a prostorijom je zavladao sklad i ritam svega hrvatskoga. Načelnik Umoka, Atila Horvat, imao je čast pozdraviti sve nazočne, med njimi i Pétera Szúcsa, koordinatora Jursko-mošonsko-šopronske županije u Ugarskom kulturnom institutu, starogradsko-kemljansku delegaciju i sve ostale goste ki su ovput imali priliku pogledati i izložbu starih svadbenih fotografijov iz Umoka, početo od 1930. ljeta. Črno-bijeje slike su nam dočarale lipotu cijeloga pripravljanja na morebit najlipši dogodjaj u ljudskom žitku, na pir, a s fotografijov se smiju brojni

Péter Szúcs i Štefan Kolosar na izložbi

srični i mladi pari. Burni aplauz su dostali mališani iz čuvarnice Umoka, ki su s jačkom i tanci pozdravili nazočne uz pratnju domaćih tamburašev. Njih su slijedili tančoši i tamburaši HKD-a «Veseli Gradišćanci» ki su i u prošlosti čestokrat gostovali na umočkoj pozor-

HKD „Veseli Gradišćanci“

nici, a i nepozabljivo pomagali folklorno djelovanje ovoga sela. Da su tamburaši «Kajkavci» još svenek jedni od najboljih muzičarov na tlu Gradišća, i ovput su dokazali, prvenstveno s popularnimi melodijami iz Hrvatske. Jednourni folklorni spektakl su spletom hrvatskih plesov završili Undanci, a potom uz ukusnu vičeru je došlo vrime i za druženje i prijateljevanje.

Tiho

Dica iz umočke čuvarnice

Bogatstvo...

Tamburaški sastav „Kajkavci“ iz Umoka

Pod visokim pokroviteljstvom načelnika grada Andzabega Andrása T. Mészárosa, 17. listopada, u Općeprosvjetnom središtu „Gyula Szepes” priređena je Hrvatska večer. Mnoštvo gledatelja, umalo sto pedeset osoba, okupilo se te večeri kako bi popratili u plesovima i pjesmama raznoliku večer. Nazočne je na hrvatskome jeziku pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave toga grada Janja Weselović, na mađarskome zastupnik Antun Antunović. Posebno su pozdravili pokrovitelja priredbe, gosp. Mészárosa i Jelicu Pašić Draško, kojoj su se ujedno i zahvalili na svesrdnoj pomoći. Potom se nazočnima obratio načelnik Mészáros naglašujući kako gradska skupština kojoj je na čelu, u najvećoj mjeri podupire očuvanje materinskoga jezika, kulture i običaja narodnosti, pa tako i djelatnost narodnosnih samouprava. „Osvrnemo li se na povijest grada, zamjetno je da su već od samih početaka na ovim prostorima obitavali Hrvati i Nijemci te su bili osno-

Hrvatska večer u Andzabegu

Domaća Plesna skupina „Igraj kolo”

Mladi tukuljski plesači

Podunavski Hrvati u Andzabegu, Erčinu i Tukulji posljednjih godina čvrsto surađuju, a ta se suradnja ne temelji isključivo u posjećivanju priredaba, nego u savjetima ili razmjeni iskustava. Zapravo, na tome i počiva njihova dugogodišnja povijest, tako je to bilo i u životu njihovih predaka. I ovom su prigodom pozvali u goste erčinsku Plesnu skupinu „Zorica”, Muški zbor i mješoviti zbor „Komšije”, mlade plesače i sastav „Kolo” iz Tukulje i, ne u posljednjem redu, Hrvatski izvorni pjevački zbor iz Dušnoka. Ulogu voditeljice programa imala je zastupnica Hrvatske samouprave Éva Nagy, koja je najavila nastup domaće Plesne skupine „Igraj kolo” te ujedno zahvalila Katinki Agić koja im je pomogla na početku djelovanja. U sklopu večeri nastupili su dva puta, izveli hrvatske i srpske plesove, koje je uvježbala Ildikó Turai Hujber. Članovi skupine, kako je najavljeno, većinom su kućanice, njihovo djelovanje podupire Hrvatska samouprava i putem natje-

čaja Samouprava grada Andzabega. Iskusni tukuljski muški zbor pjevao je hrvatske i srpske pjesme. na harmonici ih je pratio Ladislav Halas. S velikim su uspjehom nastupili i tukuljski „Komšije” pjevajući hrvatske pjesme. Erčinska Plesna skupina „Zorica” za ovu je prigodu odabrala splet bunjevačkih plesove, koreografije voditelja Marka Silija. Profesionalni pristup, scenski dobro osmišljene koreografije svojstvenosti su njihova nastupa. Hrvatski izvorni pjevački zbor prvi put je nastupio u Andzabegu. Zbor iz sebe ima mnoštvo nastupa, a jednako tako i priznanja, na županijskoj i na državnoj razini. Njeguju folklornu baštinu mjesta, crkvene pjesme, hrvatske napjeve i omiljene hrvatske pjesme, koje se vrte na radijskim postajama. Iz te šarolike lepeze napjeva odabrali su nekoliko, posebnim je pljeskom nagrađena pjesma „Ružo moja crvena”. Mladi tukuljski plesači već su u više navrata oduševili publiku, i ovom su prigodom poletno, mladalački izvodili plesove raznih hrvatskih područja. Gledatelje je zabavljao i Tamburaški sastav „Kolo”, i na pozornici i tijekom večeri.

Do večernih sati družilo se kod stolova uz kapljicu rakije i vina, domaćih kolača i sendviča. Iza nas je još jedna prijateljska i vesela večer.

Kristina Goher

Dušnočki Hrvatski izvorni pjevački zbor

20. Jesensko folklorno otpodne u Petrovom Selu

Škrinja vridnosti i hrvatski biseri na pozornici

**„Naša mila domovina, na svem svitu si najlipša,
Kar kude hodim, vik na te mislim, ar si ti meni najdraži kinč“**

S ovom jačkom je domaći pjevački zbor Ljubičica, kot glavni organizator, otvorio jesenski festival 18. oktobra, u nedilju, koji je jur ovo ljeto dvadeseti bio u Petrovom Selu, s neprikrivenim ciljem da ljeto na ljeto se predstavljaju mjesna amaterska društva i njevi gosti, domaćim gledateljem. Scenarij je i ljetos bio isti kot u prethodni ljeti, samo na inicijativu Seoske samouprave u dodatku se je još otprla i škrinja vridnosti Pinčene drage, jer svi zainteresirani su mogli pogledati u jako sadržajnoj i brižno izabranoj izložbi životne priče pojedinih Petrovišćanov, a prik virtualne šetnje u 20. stoljeću, kipici, droptine, spominki su povidali o pozabljenoj prošlosti.

Zsolt V. Németh, državni tajnik, sa zborom „Ljubičica“

Med časnim gosti je moderatorica programa Edita Horvat-Pauković najprlje pozdravila u mjesnom kulturnom domu Istvána Tausza, predsjednika Odbora za zaštićene kulturne vridnosti u Željeznoj županiji, veliku školsku delegaciju iz Donje Zeline, na čelu s ravnateljicom Brankom Dananić, ter Zsolta V. Németha, državnoga tajnika: – Ugarski parlament pred trimi ljeti je donesao zakon o hungarikumi i nacionalni vridnosti. Na bezbroj izložba, konferencija, gala večeru sam bio, ali najposebniji su bili svenek posjeti kod Ugrov izvan granic, ali u krugu domaćih narodnih grup. Pod nacionalnim vridnosti se podrazumivaju ne samo kinči Ugrov van granic, nego i kulturno, gastronomsko, folklorno jerbinstvo naših narodnih grup. Zakvačiti se predakom, nagovoriti na to i nasljednike, obogatiti mjesni kulturni žitak da čim bolje ćutimo da ova Europa je naš dom. To nam svim mora biti zajednički cilj. Moru biti različite narod-

zdravni riči političar Zsolt V. Németh. Potom su redom nastupale petroviske vridnosti, biseri kulturnoga djelovanja na domaćoj pozornici: jačkariće zbora Ljubičica, tri famozne članice jubilar-noga Igrokazačkoga društva koje će ovu subotu slaviti 25. godišnjicu utemeljenja, tamburaši Koprive. U jednom posebnom sastavu su zaguslali Koprive, Pinkica,

Pinka-band i najmladji muzički sastav Žgano, pod peljanjem harmonikaša Ambruša Škrapića, a pri izvedbi poznate ma-

kedonske melodije se i sam državni tajnik na fruli pridružio izvodjačem. Tancoši HKD-a „Gradišće“ s gradišćanskimi plesi su oduševili nazočne. Ovput su podiljene i nagrade „Za Petrovo Selo“ Jolanki Kocsis i Mariji Kurcz-Geošić (o tom ćemo u narednom broju detaljnije pisati), a nastupali su i gosti, ženski zbor «Peruška Marija» iz Hrvatskoga Židana ter mišoviti zbor Danica iz Bika. Dvourna šarena manifestacija je na kraj zašla skupnom jačkom «Gizdav sam da sam Hrvat», a na hodniku sve diozimatelje su dočekali priče, kipici i predmeti znamenitih ljudi ki su ljeta dugo služili ov narod, ali su pak zavolj svojih meštrijov postali poznate peršone petroviske hištorije, kot gospodin Vince Karlo-

Životne priče na izložbi

vić, kuharica Marija Teklić, harmonikaš Naci Barilović, putnik i djelač u Americi Jožef Filipović, graničar Vilmos Dezsó, školnik József Hargitai, jagar László Bodó, šujstar Bodog Filipović ali tkalac Vince Škrapić. Kako danas izgleda digitalna modernizirana škrinja vridnosti, i to su mogli viditi oni, ke je to zanimalo, a ostali su se družili polag kupice vina i pečenoga, oko bogatoga stola. Uprav tako, kako se je to moglo vik zgodati pri ovakovi prilika.

Tiho

„Večer umirovljenika” u Lukovišću

Na poticaj tamošnje Hrvatske samouprave, 16. listopada priređena je već uobičajena „Večer umirovljenika” u mjesnom domu kulture. Na priredbi su pribivali predsjednici hrvatskih samouprava okolnih naselja.

Svijest, pučki igrokaz Antuna Karagića

Tomu podravskom selcu i ove je godine bilo važno organizirati „Večer umirovljenika” i tako u nekom smislu zahvaliti starijim osobama cjeloživotni rad kojim su podupirali hrvatsku zajednicu sela. Ti su ljudi cijeli svoj život proveli u Lukovišću i

Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac pozdravila predsjednike hrvatskih samouprava okolnih naselja, sudionike programa te, naravno, stanovništvo sela. Istaknula je koliko je njima važno prirediti ovu večer te se prisjetila onih koji više nisu među nama, a tvorili su sastavnicu zajednice. O

programu reče da namjerno nisu pozvali KUD-ove, nego su htjeli nešto novo predstaviti stanovništvu, tako je došlo do odabira kazališne predstave Antuna Karagića s naslovom *Svijest*, napisanu prigodom desete obljetnice osnivanja Društva bunjevačkih kazališnih dobrovoljaca u Gari. Iako se Karagićevo djelo odigrava u teškom razdoblju Drugoga svjetskog rata, održavanje nacionalne svijesti, stavlja u prvi plan. Njegove su misli i u današnjici aktualne, ta tema i danas ima veliko značenje. *Svijest* je pravi pučki igrokaz, pun pjesama, humora i plesa. Glavni je lik djela Dida Marko, mudar starac koji uspije razriješiti situaciju, pa će mladi bunjevački par sklopiti sretan brak, i to unatoč roditeljskom otporu što se javlja na početku dramskoga djela.

Publika je velikim pljeskom zahvalila glumcima na odličnom nastupu što su im pružili sretne, smiješne, a ne u zadnjem redu nezaboravne trenutke. Na kraju večeri domaćini su s bogatim švedskim stolom čekali goste i sudionike u blagovaonici škole.

Luca Gažić

Predsjednica lukoviške Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac pozdravlja nazočne.

trudili se da hrvatska kultura i dalje bude živa, da njihovi nasljednici također mogu upoznati i uživati u običajima, materinskom jeziku, glazbi i u svemu što ostaje samo s njihovom pomoći.

Program je započeo u kasnim poslijepodnevnim satima u mjesnom domu kulture, gdje je predsjednica tamošnje

Lukoviški Orkestar Drava na IV. Međunarodnom humanitarnom glazbenom festivalu „Martince” (Foto: Ákos Kollár)

Deset jednostavnih savjeta za ljubaznost

1. Čekate li u dugom redu na blagajni, pustite osobu sa samo jednim proizvodom prije sebe.
2. Otvorite vrata drugima ako nose nešto.
3. Dopustite drugima pogreške. Neke su namjerne, ali većina ipak slučajna.

RIJEŠI KRIŽALJKU
I ISPOD NAPIŠI KAKO SE NAZIVA
GODIŠNJE DOBA
O KOJEM GOVORESLIČICE

4. Budite ljubazni prema starijim osobama. Ustanite u autobusu.
5. Podarite svoju očuvanu odjeću nekoj organizaciji.
6. Oprostite nekome. Ponovite ako je nužno.
7. Napravite doručak voljenoj osobi.
8. Budite sretni i širite optimistično raspoloženje oko sebe.
9. Ljubaznost počinje u domu. Budite posebno ljubazni prema najbližima.
10. Prihvatite kulturu davanja. Naučite se radovati više kada dajete nego kada dobivate.

13. studenoga - Svjetski dan ljubaznosti

Na poticaj Svjetskog pokreta za ljubaznost, u Tokiju je 13. studenoga 1998. godine održana konferencija o ljubaznosti i tom je prilikom donesen poseban proglas (deklaracija) koji među inim govori o snošljivosti i prihvaćanju različitosti. Naglašavajući važnost spomenutog proglasa, upravo je 13. studenog odabran kao Svjetski dan ljubaznosti. Prema suvremenoj psihologiji, ljubaznost prema drugima povećava našu sreću. Nasmiješite se i pomozite kolegama, dijelite laske, komplimente prijateljima, poklonite čokoladu, ponudite zagrljaj ili pošaljite poruku dragim ljudima koje dugo niste vidjeli.

Najbolje stvari u životu su besplatne

zagrljaj osmijeh prijateljstvo
poljubac obitelj odmor
ljubav smijeh sjećanja

Mali jezični savjetnik

SVE ili SVO

U hrvatskom jeziku oblik zamjenice SVO ne postoji.

Nepravilno je reći: Pojeo sam svo voće. / Bila sam tamo svo vrijeme.

U srednjem se rodu upotrebljava neodređena zamjenica SVE.

Pravilno je: Pojeo sam SVE voće. / Bila sam tamo SVE vrijeme.

KERESTUR – U organizaciji Hrvatske samouprave i Kulturnog društva, učenci mjesne škole i članovi udruge nedavno su boravili u Međunarodnom taboru u Aranyoszigetu (Ukrajina) gdje su se upoznali s djelovanjem tamošnje mađarske nacionalne zajednice. Zahvaljujući daru Anice Kovač i Antunu Tišleriću, kerestursko je izaslanstvo Plesnom društvu Runolist podarilo u Hrvatskoj izrađene čizme. Družina je prije odlaska organizirala sakupljanje odjeće i dugotrajne hrane, čime su također podarili tamošnju mađarsku nacionalnu zajednicu.

KERESTUR – Hrvatska samouprava Zalske županije, keresturska Hrvatska samouprava i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod «Stipan Blažetin» 13. studenoga 2015., s početkom u 13.30 organizira Hrvatski kulturni festival „Najdeklica, najdečec“. Pokrovitelji su Festivala: prof. dr. Karlo Gadanji, umirovljeni predsjednik rektor Sveučilišta zapadne Mađarske u Sambotelu, i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave.

MLINARCI – U organizaciji Hrvatske samouprave 20. listopada započet je tečaj hrvatskoga jezika za početnike. Na nj se prijavilo deset polaznika od kojih su svi Mlinarci i vrlo slabo govore hrvatski jezik. Prema izvješću predsjednice tečaj će trajati do kraja svibnja, a bude li potrebe, ponovo će ga organizirati.

KANIŽA – Krajem listopada zasjedalo je Udruženje Hrvatskih samouprava Zalske županije, tada je predsjednik dr. Jožo Takač izvijestio o programima provedenima u suorganizaciji Udruženja, to su: Pomurski fašnik u Pustari, Predsmotra Međimurske popevke u Sumartonu, gostovanje profesora iz Zadra u Serdahelu, Pozdravljamo Mariju u Kaniži, Pomurski piknik u Letinji, Državno hrvatsko hodočašće, Hrvatska kulturna večer u Fičehazu, Izlet u Hrvatsku u organizaciji mlinaračke, sepetničke i bečehelske Hrvatske samouprave. Do kraja godine preostale su još dvije priredbe: Pomursko Martinje u Sumartonu i Festival «Najdeklica, najdečec» u Keresturu. Udruženje je odlučilo da će 29. prosinca 2015. g. održati proširenu sjednicu za sve članove Hrvatske samouprave i za predstavnike hrvatskih civilnih udruga.

Hrvatski tjedan u Kaniži

U organizaciji kaniške Hrvatske samouprave, od 12. do 16. listopada priređen je uobičajeni Hrvatski tjedan poradi okupljanja pripadnika hrvatske narodnosti toga grada i njegove okolice. Programi od prikaza knjige, mise na hrvatskom jeziku do druženja s učenicima iz Pijarističke škole privukli su mnoštvo znatiželjnika.

Učenci kaniške Pijarističke gimnazije

Hrvatski tjedan svake godine nudi zanimljive programe pripadnicima hrvatske zajednice toga grada i onima koji vole hrvatsku kulturu i običaje. Slijed je programa Hrvatskoga tjedna i neka vrsta promicanja djelatnosti Hrvatske samouprave, odnosno hrvatskih sadržaja za širu publiku. Svake se godine upriliči predstavljajući nekog izdanja vezanog za hrvatsku kulturu ili matičnu domovinu.

Ove je godine u uredu Hrvatske samouprave predstavljena knjiga Bele Lendvaija, poznatog novinara i dopisnika MTI-a, dobitnika priznanja „Zlatna penkala“ za doprinos hrvatskom turizmu u Mađarskoj, pod naslovom „Adriakék, tengerzöld“ (Jadransko plavetnilo, morsko zelenilo), objavljene 2012. godine. Predstavljen mu je i roman „Adriai káprázat“ (Jadranska opsjena), gdje se poslije 20 godina prisjeća nekih događanja Domovinskog rata u Dubrovniku. U okviru Tjedna upriličeno je bogoslužje na hrvatskom jeziku u bolničkoj kapeli, koju je predvodio Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale. U okviru mise on je posvetio nove autobuse hrvatskih naselja, koje su nedavno kupila iz potpore dobivene preko natječaja za razvoj sela.

– Kaniška Hrvatska samouprava u zadnje vrijeme radi na okupljanju mladeži, naime bez njih neće moći opstati hrvatska zajednica u gradu. Tijekom Tjedna smislili smo im razne programe kako bi im približili hrvatsku kulturu – kaže predsjednica Samouprave Marija Vargović. U okviru Tjedna u uredu Samouprave organizirano je druženje s učenicima Pijarističke gimnazije koji uče hrvatski jezik.

Žužana Fekete, zastupnica Hrvatske samouprave, u uredu Samouprave održala je za njih predavanje o Hrvatskoj na hrvatskome jeziku, a zatim je u okviru natjecanja provjerila zapamćeno. Gimnazijalci su nagrađeni Kraševim čokoladama i bombonima.

Radi populariziranja tamburaške glazbe kaniški Tamburaški sastav „Stoboš“ posjetio je učenike Pijarističke osnovne škole i predstavio im tradicionalno hrvatsko glazbalo nadajući se da će netko od njih možda dobiti volju i za sviranje. Inače, članovi „Stoboša“ od jeseni započeli su podučavanje novih tamburaša početnika u Kaniži i vježbali s tamburašima u Keresturu.

Potpisano pismo namjere o suradnji Međimurske i Baranjske županije

U Čakovcu – generalna konzulica Vesna Haluga i dvojica župana: Matija Posavec i Csaba Nagy

U službenom posjetu Međimurskoj županiji bili su čelnici Baranjske županije iz Mađarske, na čelu s predsjednikom Glavne skupštine Csabom Nagyem te generalnom konzulicom Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnom Haluga.

Održan je radni sastanak sa županom Međimurske županije Matijom Posavcem i pročelnikom UO za gospodarstvo Darkom Radanovićem, uza suradnike predsjednika Skupštine iz Mađarske Andrása Göndöca te Yvette Szabados, nakon čega je potpisano pismo namjere o uspostavi suradnje između dviju županija.

Međimurski je župan govorio o prekograničnoj suradnji s mađarskim županijama duž rijeke Drave poradi što učinkovitijeg korištenja sredstava Europske unije, ali i zajedničkom obilježavanju 450. godišnjice Sigetske bitke. Jednako tako najavio je i osnivanje zajedničke tvrtke s Mađarima radi lakše mobilnosti.

Csaba Nagy naglasio je da su stvoreni novi uvjeti suradnje za privlačenje europskih sredstava, ali i važnost suradnje zbog nacionalne manjine Hrvata u njegovoj županiji, koja broji čak 301 općinu. Naime, gotovo u 16 sela prevladava hrvatsko stanovništvo. U Pečuhu postoje klubovi Hrvata, vrtić, osnovna škola, gimnazija, kazalište na hrvatskom jeziku. Nakon Shengena otvaraju se nove mogućnosti suradnje koja je prvenstveno temeljena na područje turizma, gospodarstva i kulture.

Vesna Haluga rekla je da je Baranjska županija najljepša županija u Mađarskoj, jednako kao Međimurska u Hrvatskoj. Istakla je kako u Pečuhu postoji jedina katedra hrvatskoga jezika u svijetu. Napomenula je kako skrb Hrvatske prema manjini u Mađarskoj nije najbolja, ali da se Baranjska županija itekako sama brine za hrvatsku manjinu u Pečuhu.

Zanimljivo je da je pri potpisivanju pisma namjere, župan Matija Posavec pozdravne riječi izgovorio na tečnome mađarskom jeziku. ([www. http://medjimurje-press.net](http://medjimurje-press.net))

- mcc -

KOLJNOF, NAŠICE – U Našicama se 21. listopada u športskoj dvorani Osnovne škole «Kralj Tomislav» održava javno snimanje serijala HRT-a «Lijepom našom» kojem sudjeluje i Grupa Rouge s mladim koljnofskim Hrvaticama i njihovim prijateljicama. To su: Lucija Stjepčević, bas, Silvana Pajrić, bugarija, Dora Grubić, basprim II, Éva Halász, basprim i Lucija Vidošić, prim.

SANTOVO, PETRIJEVCI – Na poziv prijateljske općine u Hrvatskoj, Santovci će sudjelovati na Gužvarijadi koja će se, u organizaciji HKUD-a «Nikola Šubić Zrinski», održati 7. studenog ove godine u dvorani tamnošnjeg DVD-a, s početkom u 12 sati. Spravlja se tradicijska gužvara s nadjevom po izboru, koja će se ispeći u mjesnoj pekari. Uz Gužvarijadu istodobno se održava i revijalna Čvarkijada te zabava uz tamburaše i gastroponudu. Pokrovitelj je priredbe Općina Petrijevci.

BUDIMPEŠTA – „Dan otvorenih vrata“ bit će u četvrtak, 12. studenoga, u Hrvatskome vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đačkome domu. Između 8 i 14 sati zainteresirani će imati uvid u mnogostruke nastavne mogućnosti, okolnosti učenja, koje ova dvojezična ustanova pruža. S vodstvom nastavnika postoji mogućnost sudjelovanja na satima, razgledanje suvremenih jezičnih i stručnih kabineta, radionice kulturno-umjetničkog rada, športske dvorane i komforni đački dom. U knjižnici će se prikazati film o bogatom i šarolikom životu ove narodnosne ustanove i o partnerskim vezama s prijateljskim ustanovama u matičnoj nam domovini Hrvatskoj.

SOPRONBÁNFALVA; KOLJNOF – Šopronska Matica hrvatska i druga društva Vas srdačno pozivaju na trodnevnu konferenciju pod naslovom „Ivanovci i pavlini u Ugarskoj i Hrvatskoj“. Organizator trodnevnoga skupa dr. Franjo Pajrić ovako piše u pozivnici: „S obzirom da je ovo ljeto, ljeto redov, mislili smo da bi se ta dva reda, ka imaju vrlo važnu ulogu u povijesti dvih zemalj, gledeć i na vrlo bogati duhovni matriks, kojega predstavljaju, moramo održati malo opširniju manifestaciju“. Pokidob općenito o redi šira javnost jako malo zna, ali je to znanje samo površinsko, u Šopronu imaju o toj temi dosta toga za reći. Bit će jako zanimljivo čuti i predavanja od istraživačev, povjesničarov i znanstvenikov, med kimi su Gábor Sarbag, András Nemes, Imre Horváth, Lilla Kristóf, Attila Németh, Alojz Jembrih, Jelena Hihlik, Vladimir Kalšan, Igor Šipić i dr. Franjo Pajrić. Mjesta konferencije su u Šopronu i pavlinskom samostanu u Sopronbánfalvi (3 km od Šoprona). Petak, 13. novembra, od 16.30 uri se začme djelo s okvirnim kratkimi izlaganji i kreativnom diskusijom. Drugi dan od 9.30 uri se odvija prvi dio konferencije, a u 14 uri slijedi posjet jedinoj viteškoj crikvi u Ugarskoj, u Šopronu. Drugi dio konferencije s predavanji čeka zainteresirane od 15.30 uri, a potom od 18 uri jur med noćnimi svitlinami se razgleduje centar grada, Šoprona. Zadnji dan, od 10 uri, sumiraju se rezultati u okviru okrugloga stola u Rejpal-hiži i po Pajrićevi riči: „ufamo se da ćemo nedilju otpodne reći jedni drugim zbogom, s čuda lipimi doživljajli i novimi informacijji“.

PETROVO SELO – U mjesnom Domu kulture povjesničar, književnik, rodod iz Narde, dr. Nikola Benčić drži predavanje 15. novembra, u nedilju, početkom od 14.30 uri. U svojem referatu akademik će se baviti „Barokom gradišćansko-hrvatskoga kulturnoga života (vrhuncem duhovnoga razvitka)“.

NOVO SELO - Hrvatska samouprava županije Šomođ i Zajednica podravskih Hrvata pozvala je zastupnike Hrvatske samouprave županije Šomođ i članstvo Zajednice podravskih Hrvata na sastanak održan 3. studenog u mjesnom Domu kulture Novoga Sela. Sastanak je sazvao predsjednik Hrvatske samouprave županije Šomođ, ujedno i predsjednik civilne udurge Zajednica podravskih Hrvata, Jozo Solga. Teme sastanaka su bile: pripreme za državni Hrvatski Dan u Podravini (14. listopada .2015. u Martincima i razgovor o Programima i priredbe za ovu godinu.

**VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
BUDIMPEŠTA**

Munkácsy M. u. 15.
1063 Budapest
e-mail: vrhbp.bp@mvep.hr
Ur. broj: 521-HUN-01/01-15-10
Budimpešta, 2. studenoga 2015.

Tel.: (36 1) 269 58 54
Fax: (36 1) 354 13 19
Klasa: 013-03/15-01/2

OBAVIJEST BIRAČIMA

NA IZBORIMA ZA ZASTUPNIKE U HRVATSKI SABOR

sukladno čl. 57. Zakona o registru birača,
birači koji se nisu aktivno registrirali – te stoga nisu na izvatku
popisa aktivno registriranih birača – **moгу na dan izbora
dokazivati svoje pravo na glasovanje potvrdom
za glasovanje koju izdaje
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti
ili Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu.**

Hrvatska samouprava Baranjske županije
srdačno Vas poziva na

**ŽUPANIJSKI HRVATSKI DAN
I JAVNU TRIBINU**

koji će se održati u birjanskome domu kulture
20. studenoga 2015., u petak u 18 sati.
Nakon izvješća o planovima i radu Hrvatske samouprave
Baranjske županije i uručenja Odličja
«Za baranjske Hrvate», slijedi program birjanskoga KUD-a,
nakon toga zajednička večera i druženje.

POZIV

na
prezentaciju
knjige Đure Vidmarovića:
Jurica Čenar hrvatski pjesnik iz Gradišća

subotu, 7. novembra 2015. u 18.00
u Koljnofu - Dom kulture
srijedu, 25. studenoga 2015. u 12.00
u Zagrebu - DHK, Trg bana Jelačića 7/I

PROGRAM PRIREDBE

**HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ**

Vas pozivaju da svojom nazočnošću
uveličate

DAN HRVATA

koji će biti održan
**14. studenog 2015. godine
u Martincima**

POKROVITELJI DANA HRVATA:

Kolinda Grabar-Kitarović,
predsjednica Republike Hrvatske

dr. János Áder,
predsjednik Mađarske

MJESTO ODRŽAVANJA PRIREDBE:

Sportska dvorana
(Martinci, Kossuth u. 6.)

Molimo potvrdu dolaska:
+36 (1) 303-6093
e-mail: hrsamouprava@chello.hu

15.00
Sveta misa u crkvi sv. Martina
(Martinci, Fő u. 1.)
Misu koncelebriraju hrvatski
svećenici iz Mađarske

16.30
**Svečano otvorenje Hrvatskog kulturnog
i sportskog centra Josip Gujaš Džuretin**
(Martinci, Kossuth u. 4.)

17.00
Otvorenje izložbe
„Crtime iz života podravske Hrvata“

17.30
Pozdravni govori, dodjela odličja
Kulturni program
**„Ja sam junak iz doline, iz te krasne
Podravine“**

Sudjeluju:
– Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i
Orkestar „Drava“
– Mladi tamburaši iz Martinaca i Šeljina
– KUD „Podravina“ (Barča)
– KUD „Drava“ (Lukovišće)
– „Biseri Drave“ (Starin)
– Orkestar Vizin (Pečuh)

**HORVÁT NAP
DAN HRVATA**

2015

Meghívás
Pozivnica